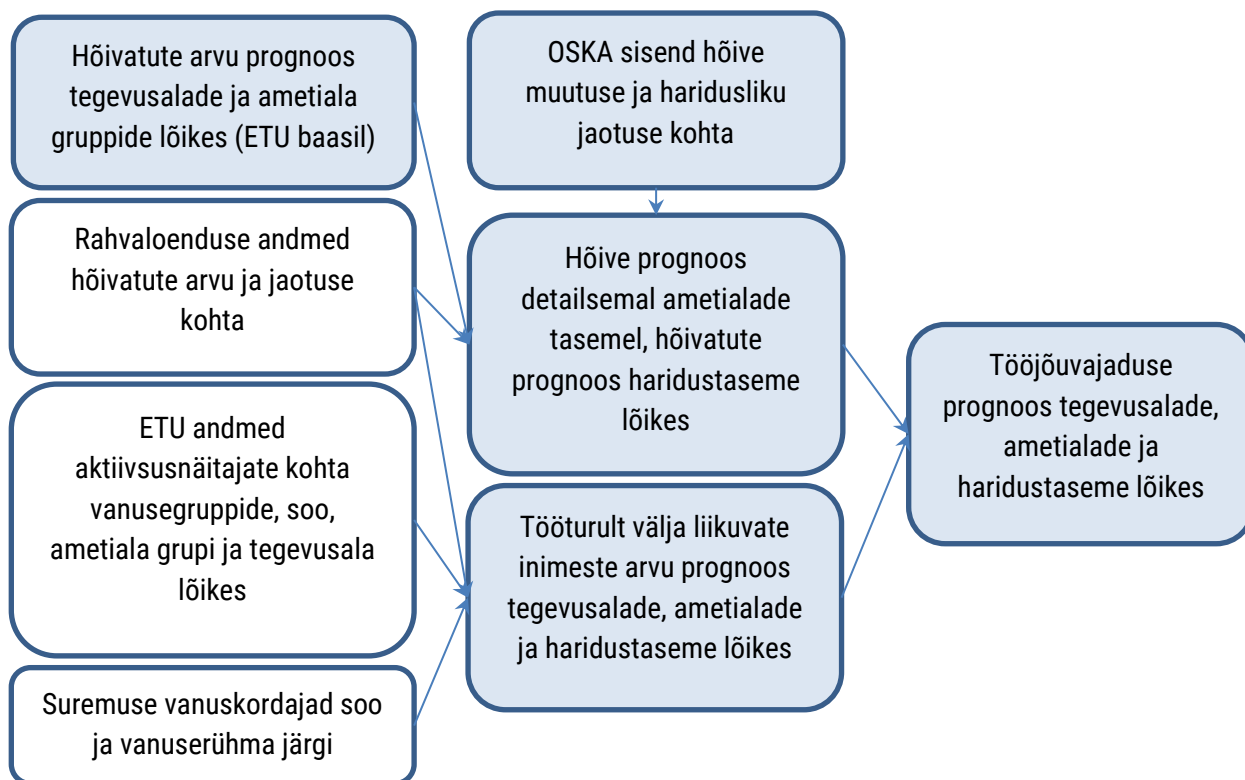


Tööjõuvajaduse ja -pakkumise prognoos aastani 2027

Tööjõuvajaduse ja -pakkumise prognoos kajastab võimalikku tööturu arengut (muutusi tööhõives), tööturult lahkuvate töötajate asendusvajadust ning tööturule sisenevate töötajate arvu perioodil 2018–2027. Prognoositud on vajadust uute töötajate järele, kes aitaks täita praeguste töötajate töötamise lõpetamisel tekkivat tühimikku ning kasvavates valdkondades lisanduvaid töökohti. Hõive muutuse prognoosis on arvestatud tööjõuvajaduse seire ja -prognoosisüsteemist [OSKA](#) saadud sisendiga. Prognoosis hinnatakse tööjõuvajadust kvantitatiivselt ehk prognoositakse vajatavate töötajate arvu, mitte aga oskusi, mida tulevikus võiks vaja olla¹. Prognoositud on pikaajalisemaid suundumusi nõ normaalsetes majandusoludes, hõive kõikumisi ajas ei vaadelda. Samuti on hinnatud, kui paljud kutse- ja kõrghariduse lõpetajad võiks liikuda konkreetsetele ametialadele ning kas neid on piisavalt tööjõuvajaduse katmiseks.

Metoodika

Prognoosi aluseks on peamiselt [Eesti tööjõu-uuringu \(ETU\) andmed](#) ning [2011. aasta rahvaloenduse tulemused](#). Hõivatute arv sisaldab ka välismaal töötavaid inimesi. Prognoosi põhimõttelist skeemi kujutab [Joonis 1](#). ETU põhjal on prognoositud hõive muutusi tegevusalade ning viie ametiala grupi lõikes, sisend tuleb peamiselt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sektorianalüütikutelt. Prognoosi koostamisel on kasutatud minevikutrende, teiste (arenenud) riikide võrdlusandmeid, arengukavasid, sektori ja teiste riikide majandusandmeid, sektoriuuringuid, eksperthinnanguid jmt infot, mis analüütikute hinnangul võib olla abiks hõive prognoosimisel. Üheksateistkümnes valdkonnas kasutati valdkonna võtmeametite hõive prognoosina OSKA analüüside sisendit.



Joonis 1. Tööjõuvajaduse prognoosi põhimõtteline skeem

¹ Erinevatel ametitel ja kutsealadel vajatavate oskuste ning muu taustainfo kohta vt [haridusportaali edu.ee](#) andmeid või [Rajaleidja](#) andmebaasi ning [OSKA valdkondade raporteid](#).

Kuna ETU on valimiuuring, kus kitsamates lõigetes on valim väike, siis on hinnangute usalduspiirid üsna laiad, seda eriti väiksemate tegevusalade puhul². Andmete silumiseks on kasutatud kolme aasta libiseva keskmise näitajaid.

Tegevusalade ja viie ametiala grupi kohta koostatud hõive muutuse prognoosid on ühendatud rahvaloenduse andmega. Eeldatud kasv või kahanemine on üle kantud rahvaloenduse detailsemale ametialade struktuurile. Kui tegevusala hõivatute arvu puhul on aluseks ETU andmed, siis ametialade struktuuris on eeldatud, et rahvaloendusega saadud andmed on täpsemad ja on lähtunud neist. ETU andmeid on kasutatud ametialade gruppide tasandil toimunud mineviku trendide ja üldise tulevikuprognosi koostamiseks, samuti 2016–2018 ametialade detailsete andmete korrigeerimiseks, võtmaks arvesse rahvaloenduse järel aset leidnud muutusi.

Järgnevates valdkondades on peamiste ametialade hõive prognoosi aluseks OSKA uuringutest saadud sisendid:

- arvestusala
- info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
- metalli- ja masinatööstus
- metsandus ja puidutööstus
- sotsiaaltöö
- ehitus
- energeetika ja kaevandamine
- keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus
- põllumajandus ja toiduainetööstus
- tervishoid
- transport, logistika, mootorsõidukite müük ja remont
- rõiva-, tekstiili- ja nahatööstus
- personali- ja administratiivtöö ning ärinõustamine
- haridus ja teadus
- kaubandus, rentimine ja parandus
- majutus, toitlustus ja turism
- kultuur ja loometegevus: audiovisuaalvaldkond, sõna ja keel, turundus ja kommunikatsioon, disain ja kunst, trükitööstus
- kultuur ja loometegevus: etenduskunstid, käsitöö, museoloogia, muusika, raamatukogundus, sport
- vee- ja jäätmemajandus ning keskkond

Korrigeerimiste tulemusena kasvas prognoositud hõive võrreldes baasprognoosiga umbes 6000 võrra. Suuremat kasvu nähakse ette IKT-s, tervishoidu ja sotsiaaltöö valdkonnas, metsanduses ja puidutööstuses ning kultuuri valdkonnas. Hõive langust prognoositakse personali- ja administratiivtöös ning ärinõustamises, transpordis, põllumajanduses ja toiduainetööstuses, arvestusalal, kaubanduses, rentimises ja paranduses ning rõiva-, tekstiili ja nahatööstuses. Lisaks hõive muutustele käsitleti OSKA analüüsides ka eelistatavat haridusteed. Vastavalt saadud eksperthinnangutele korrigeeriti baasprognoosis tööjõuvajaduse hariduslikku jaotust. Valdavalt nähti ette tööjõu vajadust kutse- või kõrgharidusega töötajate järele, kuid mõnel ametialal olid nõuded ka madalamad.

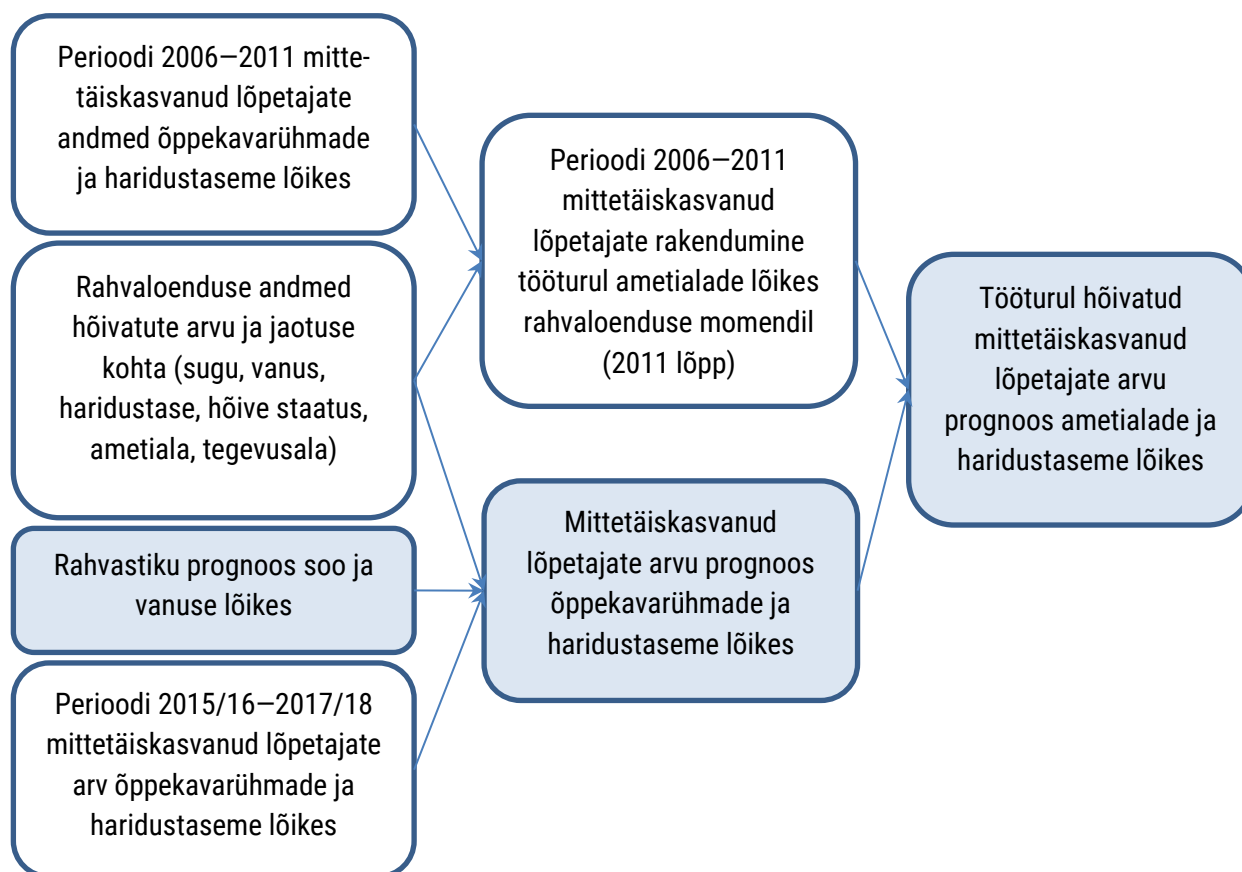
Tööturult väljaliikuvate inimeste asendusvajaduse hindamise aluseks on rahvaloenduse põhjal leitud hõivatute sooline ja vanuseline struktuur ametialadel, ETU andmetele tuginevad elanike majandusliku aktiivsuse näitajad soo, vanuserühma ja ametiala grupi lõikes tegevusalati ning [suremuse vanuskordajad](#) soo ja vanuserühma lõikes. Mineviku andmetele tuginedes on hinnatud, kui palju suureneb koos vanusega püsivalt tööturult eemal olemise tõenäosus. Selleks vaadatakse, kui suur osa inimesi igas vanusegrupis konkreetsetes ametiala grupis igal tegevusalal soo lõikes on jäädavalt lahkunud hõivest

² Suuremates tegevusalades (hõivatute arv umbes 50 000) on hõivatute arvu suhteline standardviga suurusjärgus 5%, 10 000 hõivatuga harus üle 10%, 3 000 hõivatuga puhul ligi 20%. Täpsemalt vt [Statistikaameti andmebaasist](#).

(mitteaktiivsetel inimestel on aluseks viimane töökoht), olgu põhjuseks siis kas pensionile jäämine, haigus, vigastus või puue. Arvestatakse ka seda, kui suur on suremuse tõenäosus vanusegrupiti ja soo lõikes ning kuidas muutub tulevikus pensioniiga.

Eeldatud on suremuse jätkuvat langust ning arvestatud on pensioniea tõstmisega. Suremuse languse puhul on eeldatud minevikuga võrreldes aeglasemat olukorra paranemist (aluseks logaritmifunktsioon). Kui prognoositud Eesti suremuse näitajad jõuavad Soome tasemele, siis seati piiriks Soome 2013–2017 keskmised näitajad. Pensioniea puhul on lähtutud praeguseks vastu võetud otsustest, mille kohaselt tõuseb vanuspensioni iga järk-järgult aastaks 2026 65 aastani³ ning pärast seda vastavalt oodatava eluea pikenemisele eeldatavalt keskmiselt ühe kuu võrra aastas⁴.

Tööturule sisenevate noorte arvu hinnangu aluseks on Statistikaameti rahvastikuprognosis (20.06.2019, stsenaarium 1 ehk põhiststsenaarium). Võrreldes varasemate prognoosidega, mida on kasutatud tööjõuprognosis sisendina⁵, on uus rahvastikuprognosis mõnevõrra positiivsem, seda eelkõige rändeeluduste tõttu. Rahvaloenduse põhjal on hinnatud noorte haridusteed haridustasemete lõikes. Noorte hõive ja aktiivsuse määrad vanusegrupiti ja sooti pärinevad ETU-st, mida on rakendatud rahvastikuprognosisle.



Joonis 2. Kutse- ja kõrgharidusega töötajate pakkumise prognoosis põhimõtteline skeem

Lõpetajate tööturul rakendumise hindamiseks ühildati viie aasta (2006–2011) kutse- ja kõrghariduse lõpetajate haridusandmed rahvaloenduse tulemustega (vt [Joonis 2](#)). Ühildatud andmestik annab ülevaate, millise kõrgeima haridusega (haridustase, õppekavarühm) lõpetajad ja kui suur osa neist töötas konkreetsel ametialal 2011. aasta lõpu seisuga. Vaadeldud on mittetäiskasvanud lõpetajate liikumisi, et

³ [Riikliku pensionikindlustuse seadus](#) § 7

⁴ [Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu \(613 SE\) seletuskiri](#), tabel 2.

⁵ Eurostati rahvastikuprognosis (24.02.2017), Statistikaameti [rahvastikuprognosis](#) (26.02.2014, variant 1)

saada hinnangud eelkõige tööturule esmakordselt sisenejate kohta (täiendavad arvestused on tehtud ka kõigi lõpetajate andmete põhjal). Mittetäiskasvanud lõpetajaks loeti kutsehariduses alla 25-aastane, kõrghariduses alla 30-aastane, doktoriõppe puhul vanusepiirangut ei rakendatud. Vanus defineeriti lõpetamise aasta ja sünniaasta vahena.

Lõpetajate üldarvu vähenemisel vaadeldi samuti ainult mittetäiskasvanuid ning hinnati, kui hästi katab kutse- ja kõrgharidusega lõpetajate arv vajadust kutse- ja kõrgharidusega töötajate järele tulevikus. Akadeemilise kõrghariduse puhul võeti topeltarvestuse vältimiseks lõpetajate arvust maha magistrikraadi saanute arv või arvestati vaid magistrikraadi saanutega, kui nende arv oli suurem kui ülejäänud sama haridustaseme lõpetajate arv. Kuna hariduse infosüsteemis on õppekavarühmade liigituses võetud kasutusele uuem klassifikaator, siis on lõpetajate andmed ümber kodeeritud minevikuga võrreldavaks⁶ lähtudes vastavustabelist või eelmiste aastate andmetest. Perioodi 2006–2011 kutse- ja kõrghariduse lõpetanute jagunemise põhjal ametialati hinnati, milline võiks olla tulevaste lõpetajate liikumine konkreetsetele ametialadele erinevatelt õppekavarühmadelt ja haridustasemetelt, kasutades nende hõive määra ja ametialadele liikumise proportsioonide paikajäämise eeldusi. Lõpetajate arv langeb prognoosi kohaselt noorte arvu vähenemise tõttu. Prognoositud liikumist ametialadele võrreldi ametialade tööjõuvajadusega kutse- ja kõrgharidusega töötajate järele. See tugineb peamiselt praegusele hariduslikule struktuurile, arvestamata seda, kas antud haridustase on ametialal nõutav või mitte. Haridustaset korrigeeriti juhtide, spetsialistide ja lihttöölise ametialadel ning mitmetel OSKA valdkondade põhikutsealadel. Juhtide ja spetsialistide puhul eeldati, et alg- ja põhiharidusega töötajate asendamisel nõutakse kõrgemat haridustaset, lihttöölistel aga piirduti kõrgharidusega töötajate asendamisel madalama haridustaseme nõudega. Kui ametiala kohta oli olemas OSKA sisend võimaliku haridustee kohta, siis võeti see aluseks tööjõuvajaduse prognoosimisel. Võimaliku üle- või puudujäägi hindamisel on vaadeldud vaid ametialasid, tegevusala mõõde on kõrvale jäetud (ei arvestata ametiala tegevusalaspetsiifilisust).

Prognoosi väljundid

Prognoositud on hõive muutust ja tänaste töötajate asendusvajadust (ehk need kaks komponenti kokku: tööjõuvajadust) 4-kohalise ametiala koodi tasemel tegevusalade ja haridustasemete lõikes. Kutse- ja kõrghariduse puhul on hinnatud ka võimalikku vajadust õppekavarühmiti.

Tööjõupakkumise puhul on prognoositud tööturule sisenevate noorte arvu haridustasemete lõikes. Kutse- ja kõrghariduse puhul on lisaks prognoositud lõpetajate arvule (õppekavarühmiti) hinnatud ka tööturule jõudvate arvu, mille võrdlemisel tööjõuvajadusega on saadud võimaliku üle- või puudujäägi hinnang. Prognoosis esitatud indikaatorid võrdlevad tööjõuvajadust järgmiste (tööjõu pakkumise) näitajatega:

- 1) 2015/16–2017/18 keskmine lõpetajate arv,
- 2) keskmine lõpetajate arv prognoosisperioodi jooksul, kes võiksid olla majanduslikult aktiivsed (aktiivsuse määr doktorikraadi puhul 100%, teistel haridustasemetel 90% lähtudes 25–44-aastaste aktiivsuse määradest),
- 3) keskmine lõpetajate arv prognoosisperioodi jooksul, kes võiks olla hõivatud lähtudes 2006–2011 lõpetanute hõive määrast 2011. aasta rahvaloenduse ajal.

Tööjõuvajaduse ja -pakkumise prognoos on koostatud ka tegevusalade ning õppekavarühmade vaates (haridustasemeti), kasutades selleks nende seoseid ametialadega.

Prognoosi puudused

Prognoosis on kasutatud mitmeid kitsendavaid eeldusi, mida tuleb tulemuste tõlgendamisel arvestada. Paljudel juhtudel on aluseks võetud tänane struktuur – ametialad, haridustasemed, lõpetajate liikumine tööturule. Näiteks eeldatakse, et minevikus toimunud lõpetajate liikumine tööturule konkreetnes

⁶ Andmed on ümber kodeeritud sobituvaks ISCED 1997 klassifikaatoriga

majandussituatsioonis kandub edasi ka tulevikku, kuid tulevik võib lõpetajate ette seada aga hoopis teisi võimalusi. Ka ei pruugi tänane töötajate formaalne haridusstruktuur vastata töökohal nõutavale, arvesse pole võetud ettevalmistust töökohal, täiendus- ega ümberõpet. Tööjõuvajaduse hindamisel ei ole arvestatud täna täitmata (vabade) töökohtadega.

Üldisi trende (näiteks ametiala gruppide lõikes) on laiendatud ühteviisi teatud andmete lõigetele (kõigile mingi tegevusala ametiala gruppi kuuluvatele ametialadele), välja arvatud OSKA valdkondades analüüsitud ametialadel. Arvesse pole võetud töötajate liikumist töökohtade vahel, seetõttu on tööturult väljaliikumine tegevus- ja ametialati kallutatud viimase töökooha suunas, mis võib olla seotud vanusega. Maksu- ja Tolliameti 2015–2018 andmete põhjal jätkas järgmisel aastal töötamist sama tööandja juures või samal tegevusalal ligi 2/3 töötajatest, samas näiteks majutuses ja toitlustuses, haldus- ja abitegevustes, info- ja telekommunikatsiooni valdkonnas vahetatakse tööandjat või tegevusala keskmisest tunduvalt tihedamini, mäetööstuses, rõivatööstuses, avalikus sektoris, hariduses ja tervishoius aga püsitakse rohkem ühe tööandja juures.

Nimetatud probleeme hõive muutuse ja haridusstruktuuri osas aitab leevendada OSKA analüüsidesaadud sisend, mille abil on prognoosi korrigeeritud. Käesolevas prognoosis kasutatud üheksateistkümmes OSKA valdkonnas hõivatute andmed katavad üle 70% tööturust.

Tulemused

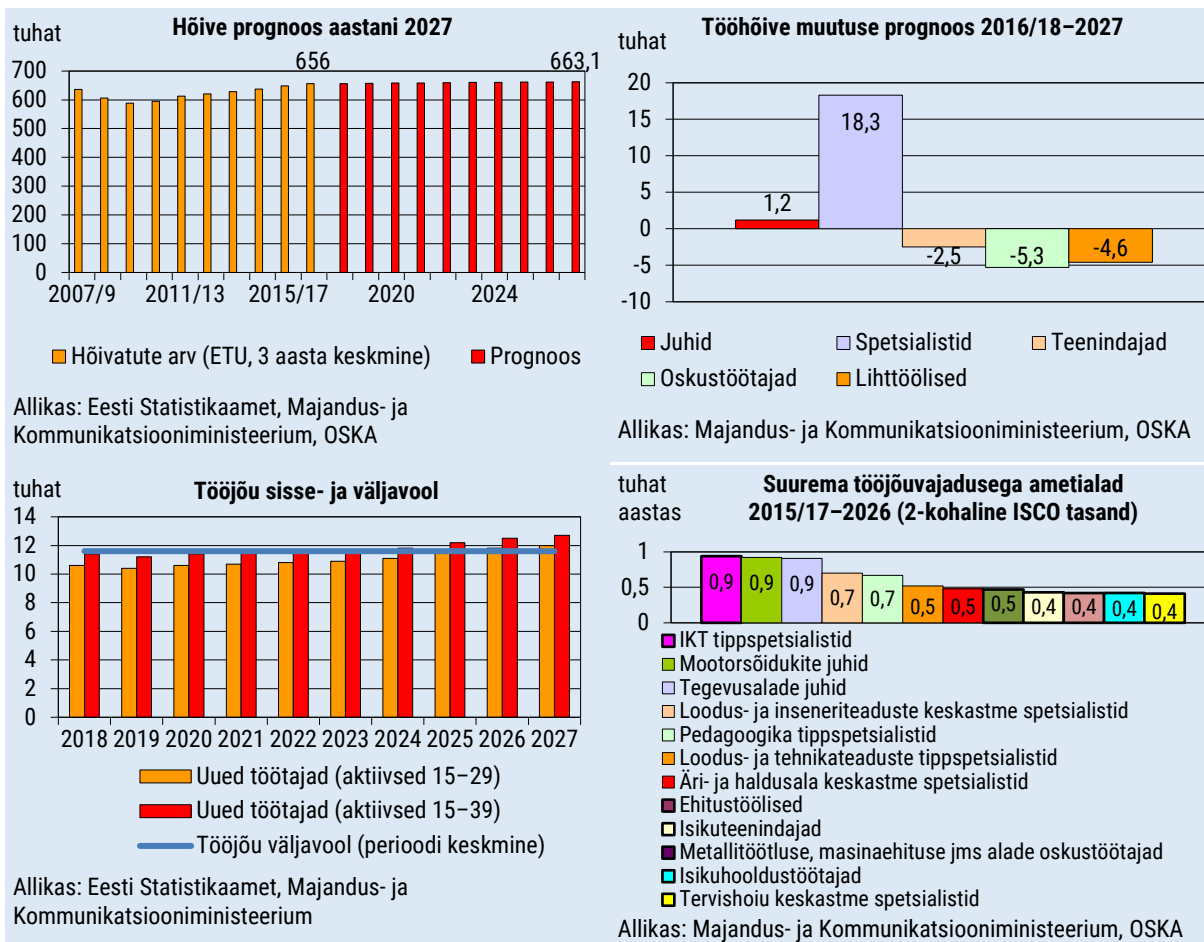
Hõivatute arv kasvab prognoosi kohaselt perioodil 2016/18–2027 7000 võrra, samas ilma OSKA korrigeerimiseta oleks prognoositud hõive olnud pooleteist tuhande võrra suurem kui aastatel 2016–2018 keskmiselt. Hõivatute arvuks aastal 2027 on prognoositud umbes 663 000. Viimastel aastatel on tõusnud inimeste aktiivsus tööturul, mistõttu on ülespoole nihkunud ka potentsiaalse kasutada oleva tööjõu hinnangud. Siiski võib öelda, et olulist kasvuruumi hõive suurenemiseks enam ei ole ning prognoos vastab nii-öelda maksimumstsenariumile. Tööealiste inimeste arv väheneb, mis tähendab, et kui rahvastiku aktiivsusmäärad soo ja vanusegruppide lõikes tõuseks perioodi 1999–2018 kõrgeimate näitajateni (kolme kõrgeima keskmine), peaks prognoositud hõive korral töötuse määr langema 3%-ni (maksimaalsete aktiivsusnäitajate korral alla 5%). 15–74-aastaste hõive määr küüniks praeguste rahvastikuprognooside korral 68,3%-ni (aastal 2018 oli see 68,1%). 2018. aastal oli Eesti tööhõive määr Euroopas paremuselt neljas⁷. Kuigi prognoositud hõive saavutamiseks vajalik tööhõive määr 15–74-aastaste seas on sarnane juba tänasele tasemele, siis tegelikkuses tähendaks see ikkagi vanusegruppide lõikes veelgi kõrgemate hõivemäärade saavutamise vajadust, kuna vanusestruktuur muutub. Kui hõive määrad püsiksid soo ja vanusegruppide lõikes 2018. aasta tasemel, siis langeks hõivatute arv kümne aastaga umbes 30 000 võrra.

Tööturule sisenevate noorte arv on langenud viimaste aastate madalaimale tasemele, kuid järgnevatel aastatel võiks oodata rahvastikuprognoosi kohaselt taas mõningast kasvu. Prognoosiperioodil ehk kümne aasta jooksul kokku on tööturule sisenevate inimeste (noorte) arv veidi väiksem kui tööturult väljuvate inimeste arv. Võrreldes eelmise prognoosiga on vahe vähenenud, kuna positiivsema rahvastikuprognoosi tõttu on suurenenud tööturule sisenejate arv ning samuti on langenud tööturult väljaliikumise hinnang.

Majandusstruktuuris on eeldatud peamiselt muutusi, mis on aset leidnud ka viimastel aastatel. Hõive jätkuvat vähenemist on oodata põllumajanduses, rõiva-, tekstiili- ja nahatööstuses. Töökohtade kokkutõmbamist eeldatakse avalikus sektoris, seoses õpilaste arvu vähenemisega ka hariduses. Kiireima kasvuga tegevusala on programmeerimine, jätkuvat hõive suurenemist oodatakse kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses. Seoses elanikkonna vananemisega eeldatakse suuremat panustamist tervishoiule ning sotsiaalteenustele. OSKA valdkondade ekspertide hinnangul on oodata hõive kasvu ka puidutööstuses ning info ja telekommunikatsiooni tegevusaladel, kuid tööjõuvajadus väheneb arvestusala, personali- ja administratiivtöö ning ärinõustamise ja kaubanduse valdkonna

⁷ 1. Island (79,6%), 2. Šveits (72,2%), 3. Rootsi (68,5%). Eurostati andmetel oli Eesti tööhõive määr 2018. aastal vanusegrupis 15–74 68,3% ehk erineb veidi Statistikaameti andmetest.

põhikutsealadel. Kesk- ja kõrgtehnoloogilise tootmise ning teadmistemahukate harude osatähtsus majanduses suureneb mõnevõrra (1,7 protsendipunkti).



Majandusstruktuuri muutus kajastub ka harude sees. Kasvab spetsialistide arv, teiste ametialagruppide osatähtsus väheneb või püsib stabiilsena (juhid). Taoline pilt kirjeldab peaaegu kõiki majandusharusid, nõudmised töötajate oskustele muutuvad igal pool. Tööjõupuudus ning palgakasv sunnib tööjõu kasutamist ümber vaatama, tööjõud võib mõnes töölõigus või valdkonnas osutada tulevikus liiga kalliks. Teatud tegevuste puhul on võimalik asendada inimesi masinatega (sarnased, korduvad tegevused, mida on lihtsam mehhaniseerida ja automatiseerida), samuti on võimalik tööprotsesse viia odavamale töötajaga riikidesse. Mõningate toodete tootmine võib osutada Eestis liiga kulukaks ning ollakse sunnitud sellest üldse loobuma. Tegemist ei ole siiski uue protsessiga Eesti majanduses, taolised kohanemised ja muutused on aset leidnud pidevalt. Teiste riikide praktika viitab sellele, et töökohtade kadu ei ähvarda mitte niivõrd kõige madalama palgaga töökohti, vaid pigem madal-keskmise palgatasemega ameteid (töökohtade polariseerumine).

Kuna muutused hõives on paljudes majandusharudes suhteliselt väikesed, siis peamiseks tööjõuvajaduse kujundajaks on tööjõu asendusvajadus. Vanusest ja teistest teguritest tingituna lõpetab töötamise umbes 11 600 inimest aastas. Nõ vanemad ja sellest tulenevalt suurema väljaliikumisega harud on näiteks põllumajandus ja kalandus, transport ning kinnisvaraala tegevus. Ka hariduses ning tervishoius on töötajate keskmine vanus kõrge, kuid neis harudes on töötajad püsinud hõives pikemalt ja seetõttu väljaliikumine hõivest on olnud keskmisest vaid veidi kõrgem. Kasvavates valdkondades mõjutab tööjõuvajadust ka nõudlus täiendavate töötajate järele. Lisaks eelnevalt nimetatutele on suurem suhteline tööjõu koguvajadus veel programmeerimises, info ja telekommunikatsiooni valdkonnas, tervishoius, metsanduses, puidutööstuses, haldus- ja abitegevustes ja elektroonikatööstuses. Kahaneva hõivega valdkondades kompenseerib hõive langus osaliselt töötajate asendusvajadust, kuid kokkuvõttes vajatakse ka neis harudes uusi töötajaid.

Suurema tööjõuvajadusega on eelkõige suurema hõivega ametialad: erinevate tegevusalade juhid, mootorsõidukite juhid, loodus- ja tehnikateaduste spetsialistid, äri- ja haldusala spetsialistid, tervishoiu spetsialistid, pedagoogika tippspetsialistid, ehitustöölised. Kiirest kasvust tulenevalt on suur vajadus info- ja kommunikatsioonitehnoloogia töötajate järele. Keskmisest suurem suhteline vajadus iseloomustab aga veel näiteks isikuhooldustöötajaid, samuti on suurem vajadus mitmesuguste lihttöölise järele.

Viimaste aastate kutse- ja kõrghariduse mittetäiskasvanud lõpetajate koguarv on samas suurusjärgus nagu vajadus kutse- ja kõrgharidusega töötajate järele (ent jääb alla kogu tööjõuvajadusele), kuid seoses noorte arvu vähenemisega on oodata langust ka lõpetajate arvudes, samuti ei siirdu kõik lõpetajad tööturule. Vaatlusel perioodil väheneb kutse- ja kõrghariduse mittetäiskasvanud lõpetajate keskmine arv aastas võrreldes perioodiga 2016–2018 umbes 15% juhul, kui edukas osalemine õppes jääks praegusele tasemele. Suuremat langust on oodata kõrghariduse lõpetajate arvus, kutsehariduses on eeldatud langust ligi kümnendiku võrra. Kui arvestada lõpetajate tööturule siirdumist sarnaselt mineviku liikumistele, siis on nõudluse ja pakkumise mittevastavus peaaegu sama suur nii kutse- kui ka kõrghariduses.

Ametialade vaates on tööjõuvajaduse ja -pakkumise tasakaal üsna erinev. Värsked lõpetajad ei ole üldiselt valmis asumata töökohti, kus on nõutav pikemaajalisem töökogemus (näiteks juhid, töödejuhatajad). Kiirest kasvust tingituna on puudujääk IKT spetsialistide osas. Ebapiisava pakkumisega ametialadena tulevad esile mõned valdkonnad, kus tööjõudu valmistatakse ette peamiselt eraldi koolitustel (mootorsõidukite juhid) või ametialadel, kus kutse- või kõrghariduse omandamine ei ole nõutav, kuid kus töötab ka antud haridustasemega töötajaid (näiteks lihttöölised). Mõningatel ametialadel võib tänast olukorda lugeda rahuldavaks, kuid seoses lõpetajate arvu vähenemisega võib tekkida probleeme uute kvalifitseeritud töötajate leidmisel (pedagoogika tippspetsialistid). Rahuldavaks või heaks võib tööjõuvajaduse kaetust ka tulevikus lugeda aga näiteks äri- ja haldusala keskastme spetsialistide, klienditeenindajate ja müüjate osas. Kuna tööjõupakkumise hinnang tugineb mineviku liikumistele, siis tuleb neid tulemusi tõlgendada ettevaatlikult. Ka lõpetajad kohandavad oma käitumist vastavalt muutustele keskkonnas. Paljudele ametialadele tulevad lõpetajad erinevatest õppevaldkondadest või toimub väljaõpe töökohal, seega ei määra haridustaust üheselt inimeste tööalaseid valikuid. Vaid teatud spetsiifilistes valdkondades on seos õpitava ja tegeliku ametiala vahel üsna tugev (näiteks meditsiin, hambaravi ja -hooldus, veterinaaria, koolieelikute õpetajate koolitus, arhitektuur).

Õppekavarühmade lõikes on viimaste aastate kutse- ja kõrghariduse lõpetajate arv olnud väiksem kui järgnevate aastate vajadus tehnika, ehituse, arvutiteaduste, metsanduse ja kalanduse ning mitmes tootmise valdkonnas, samuti juhtimise ja halduse õppekavarühmas. Osaliselt on puudujääk tingitud sellest, et kõik lõpetajad ei lähe nõerialasele tööle. Teistes valdkondades on lõpetajate arv olnud üldiselt piisav prognoositud tööjõuvajaduse katmiseks (välja arvatud mõnel haridustasemel, mida kompenseerib teine). Arvestades aga lõpetajate arvu vähenemist ja nende tööle rakendumise määrasid, on problemaatilised peaaegu kõik valdkonnad. Probleemiks ei ole samas vaid lõpetajate vähenemine arv, vaid mitmetes valdkondades on lõpetajate töölerakendumine samuti madal⁸. Väga kõrge tööle rakendumisega on näiteks õpetajate koolitus ja tervishoiuga seotud õppekavarühmad. Madalam määr iseloomustab aga näiteks majutust ja toitlustust, juuksuritööd ja iluteenindust, ehitust ning mitmeid tehnikaga seotud valdkondi. Reeglina on kõrghariduse puhul hõive näitajad paremad kui kutsehariduses.

⁸ Prognoosi aluseks olid 2011. aasta rahvaloenduse põhised näitajad. Uuemaid andmeid kutse- ja kõrghariduse lõpetajate sotsiaalse seisundi kohta õppesuundade lõikes vaata prognoosi detailsest andmetest või haridusstatistika keskkonnas [HaridusSilm](#). Samuti on seal info lõpetajate tõise sissetuleku kohta Maksu- ja Tolliameti andmetel.

Detailsed andmed

Prognosi detailsed andmed on esitatud visualiseeritud kujul kasutades Tableau tarkvara. Joonistel ja tabelites kajastatakse mitmesugust tööturuga seotud infot:

- hõivatute arvu aegread ja prognoos majandusharude lõikes;
- majandusharu kirjeldavad näitajad: hõivatute arvu jagunemine alamtegevusalade ja ametialade lõikes, prognoositud hõive muutus, suuremad tööandjad, tegevusalal hõivatute osatähtsus teistes riikides, töötajate liikumine tegevusalade vahel;
- ametiala info: tööjõuvajaduse ja -pakkumise indikaatorid (sh OSKA), peamised ametid Töötukassa statistika põhjal, Töötukassa tööjõuvajaduse baromeetri andmed, peamised tegevusalad, kus töötatakse, hõivatute haridustase, jaotus soo ja vanuse lõikes, viimaste aastate kutse- ja kõrghariduse lõpetanute peamised õppekavarühmad, ametiala keskmine töötasu, töökohtade paiknemine maakonniti;
- õppekavarühmade vaade (kutse- ja kõrgharidus): lõpetajate arv, lõpetajate peamised õppekavad, lõpetajate peamised ametialad, tööturu seisundid ning keskmine sissetulek;
- maakonna vaade: suuremad tööandjad, peamised tegevusalad ja ametialad.

Peamiste tulemuste lühikokkuvõtte kuvatakse ka tekstina.

Allajoonitud pealkirjadega joonistel saab joonise tulbal, tulba nimetusel või maakonnal klõpsates täpsemat infot soovitud valdkonna (näiteks tegevusala, ametiala, õppekavarühma jne) kohta. Kursorit huvipakkuva näitaja kohal hoides näeb infot teksti/arvu kujul.

Tööjõuvajaduse prognoosi detailsed andmed ja varasemad prognoosid leiab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehelt:

www.mkm.ee → Uudised, pressinfo → Analüüsid ja uuringud → Tööjõuprognosid
(<https://www.mkm.ee/et/analuusid-ja-uuringud#toojouprognosid>)

Täiendav info

Põhjalikum ülevaade tööturu olukorrast, tulevikuväljavaadetest ning koolitusvajadusest on esitatud tööjõuvajaduse seire ja -prognoosisüsteemi (OSKA) üldraportis „[Eesti tööturg täna ja homme](#)“. OSKA eesmärgiks on siduda tervikuks erinevate tööturu osapoolte teadmine, mis aitaks paremini planeerida haridus- ja koolitusteenuseid, toetaks töömaailma ja õppeasutuste koostööd õppekavade arendamisel ning tööturu info jõudmist karjääriteenustesse. Samuti avaldatakse [OSKA kodulehel](#) valdkondade raportid. Tööturu ja haridusega seotud info on koondatud ka [haridusportaali edu.ee](http://haridusportaali.edu.ee).